

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia eli niin kutsuttua hankintalakia sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia.

Hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin esitettävillä muutoksilla huomioitaisiin Euroopan unionin lainsäädännön hankintojen ilmoittamista koskevat muutokset ja annettaisiin valtionvarainministeriölle valtuus säätää tarkemmin eräistä hankintamenettelyyn liittyvistä seikoista. Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston hankintavalvontaa koskevaa määräaika.

Lisäksi selkeytettäisiin hankintayksiköiden tiedonsaantioikeuksia alihankkijoiden poissulkemisestä silloin, kun näihin voidaan soveltaa pakollisia poissulkemisperusteita.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi korjattavan Euroopan komission tarkastuksessa havaittu puute erityisalojen hankintalain sanamuodoissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Hankintojen ilmoittaminen.....	5
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	7
4.2.2 Viranomaisvaikutukset.....	7
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	8
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	8
6 Lausuntopalaute.....	8
7 Säännöskohtaiset perustelut	8
7.1 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista	8
7.2 Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista	10
8 Lakia alemman asteinen sääntely	10
9 Voimaantulo	11
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	11
LAKIEHDOTUKSET	12
julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta	12
vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.....	13
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTIT	16
julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta	16
vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.....	19

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Valtioneuvosto antoi 25.8.2022 hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta (HE 115/2022). Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan pohjautuvien muutosesitysten lisäksi esitettiin muutettavan hankintojen ilmoittamiseen liittyviä lomakkeita koskevaa sääntelyä sekä hankintojen valvontaa koskevaa sääntelyä. Hallituksen esitys 115/2022 valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana kuultiin keskeisiä toimijoita ja esityksestä järjestettiin 21.3.2022 – 29.4.2022 välisenä aikana avoin lausuntokierros. Lausuntopalvelu.fi –palvelun kautta. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/lainsaadantohankkeet> tunnuksella TEM072:00/2021.

Esitys annettiin eduskunnalle 25.8.2022 ja valiokuntakuuleminen järjestettiin 20.10.2022. Eduskunnan 4.4.2023 antamassa kirjelmässä EK 87/2022 vp todettiin esityksen rauenneen eduskunnan lopetettua työskentely vaalikaudelta 2019-2022. Nyt annettavalla esityksellä tehdään hankintalakiin sellaiset tekniset muutokset, jotka sisältyivät rauenneeseen hallituksen esitykseen 115/2022. Muutokset koskevat hankintojen ilmoittamista ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaan.

Teknisenä muutoksena korjataan myös EU:n komission tarkastuksessa erityisalojen hankintalakiin kohdistunut puute erityisalojen hankintadirektiivin soveltamisalasta. Koska tältä osin ei ole ollut tarkoitus säätää direktiivin velvoitteista poikkeavasti, erityisalojen hankintalain sanamuoto täydennetään ja korjataan vastaamaan nykyistä tarkemmin erityisalojen hankintadirektiivin sanamuotoja.

1.2 Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan perustuvia hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin kohdistuvia muutoksia valtioneuvosto arvioi erillisenä kokonaisuutena. Valmistelu

Esitys on valmisteltu pääosin virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Esitys pohjautuu rauenneeseen hallituksen esitykseen 115/2022. Esityksessä on huomioitu myös talousvaliokunnassa esitetyt huomiot ja näkemykset.

Esityksestä on järjestetty pp.kk.2023-pp.kk.2023 välisenä aikana avoin lausuntokierros Lausuntopalvelu.fi –palvelun kautta. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/lainsaadantohankkeet> tunnuksella TEM055:00/2023.

2 Nykytila ja sen arviointi

Hankintalaki ja erityisalojen hankintalaki tulivat voimaan vuoden 2017 alussa. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) sekä laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) tulivat voimaan 1.1.2017. Uudistuksella saatettiin voimaan 26.2.2014 annetut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (jäljempänä hankintadirektiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU vesi- ja energiahuollon sekä

liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (jäljempänä erityisalojen hankintadirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU käyttöoikeussopimusten tekemisestä (jäljempänä käyttöoikeussopimusdirektiivi). Hankintalainsäädännön oikeussuojaa koskevat säännökset perustuvat valvontadirektiiviin 665/1989/ETY ja erityisalojen valvontadirektiiviin 92/13/ETY.

Julkisia hankintoja koskevat direktiivit eivät salli suurta liikkumavaraa kansallisessa täytäntöönpanossa. Keskeisimmät jäsenvaltioiden harkinnassa olevat määräykset koskevat direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jääviä hankintoja sekä määräyksiä, joiden osalta direktiivit nimenomaisesti jättävät harkintavaltaa jäsenvaltioille. Direktiivien sallimaa liikkumavaraa on esimerkiksi EU-kynnsarvon alittavissa hankinnoissa sekä sosiaali- ja terveyspalveluja koskevissa kilpailuttamismenettelyissä. 1.7.2021 voimaan tulleella hankintalain ja erityisalojen hankintalain muutoksella (1257/2021) pantiin täytäntöön komission virallisessa huomautuksessa esitetyt puutteita ja epäselvyyksiä. Samalla lisättiin hankintayksiköiden tosiasiallisia tiedonsaantioikeuksia tarjoajien alihankkijoihin kohdistuvista pakollisista poissulkuperusteista.

2.1 Hankintojen valvonta ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltuudet

Hankintalain 141 §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtäviin kuuluu hankintalain noudattamisen valvonta. Ensisijaisesti valvonta keskittyy ilmoittamatta toteutettuihin hankintalain vastaisiin suoramankintoihin sekä muihin merkittäviin suoramankintoihin rinnastuviin menettelyltään karkeasti virheellisiin tai syrjiviin hankintoihin. Hankintalain 141 §:n 2 momentin mukaan viraston on tehtävä seuraamuksia koskeva esitys markkinaoikeudelle kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on ollut hankintalain mukainen valvontatehtävä ja -toimivaltuudet 1.1.2017 alkaen. Ensimmäisten valvontavuosien aikana on havaittu voimassa olevan hankintalain mukaiseen määräajan riittävyteen kohdistuvia haasteita, jotka ovat vaikuttaneet hankintalain 15. luvun mukaisen valvonnan toteuttamiseen. Virasto tai virastolle vihjeen tai toimenpidepyynnön jättämisestä mahdollisesti kiinnostuneet tahot saavat tiedon suoramankinnoista ja sopimusmuutoksista usein vasta viiveellä, jolloin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle asetettu kuuden kuukauden määräaika on jo ehtinyt kulua siinä vaiheessa, kun se saa asiasta tiedon. Tällaisissa tapauksissa mahdollisesta hankinnan merkittävästä arvosta ja lainvastaisuuden ilmeisyydestä huolimatta virastolla ei ole ollut mahdollisuutta aloittaa selvittämistoimenpiteitä voimassa olevan määräajan puitteissa ja katkaista määräajan kulumista siten, että esitys markkinaoikeudelle olisi käytettävissä.

Niin ikään määräajan katkaisemisesta alkanut jälkimmäinen kuuden kuukauden määräaika on osoittautunut käytännön valvontatoiminnassa liian lyhyeksi. Hallintolain virallisperiaatteen mukaisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston on viranomaisena vastattava asian riittävästä selvittämisestä. Esityksen valmisteleminen edellyttää lähes kaikissa tapauksissa sitä, että hankintayksikön vastattua Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityspyyntöön viraston on laadittava ja lähetettävä hankintayksikölle tarkentava selvityspyyntö sekä varattava hankintayksikölle riittävä aika näihin selvityspyyntöihin vastaamiseksi. Jo pelkkä asiaan liittyvien tosiseikkojen selvittäminen hankintayksiköltä vie usein lähes kaksi kuukautta, jonka aikana Kilpailu- ja kuluttajavirastolle asetettu kuuden kuukauden määräaika kuluu. Määräajan riittämättömyys korostuu tilanteissa, joissa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei saa hankintayksiköltä riittävän tarkkoja vastauksia selvityspyyntöjen kysymyksiin ja joissa selvitysprosessi kestää tämän vuoksi normaalia pidempään, taikka tilanteissa, joissa hankintayksikkö ei kykene toimittamaan selvityspyyntövastauksia viraston asettamissa määräajoissa ja pyytää lisää aikaa pyydettyjen tietojen ja selvitysten toimittamiseen. Hankintalain 142 §:n mahdollistama uhkasakko ei tällaisissa tilanteissa ole tehokas keino

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tietojensaannin ja tehokkaan valvonnan varmistamiseksi. Viraston määräaika esityksen tekemiseen on lyhyt eikä määräaika voida pidentää, vaikka hankintayksikön selvityspyyntöön antamat vastaukset olisivat niin puutteellisia, että uhkasakkomenettelyä jouduttaisiin käyttämään.

Hallintolaki edellyttää, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston saatua asiaa koskevan oikeudellisen arvionsa ja tämä arvion sisältämän hallintopäätösluonnoksen valmiiksi hankintayksikköä ja muita asianosaisia on kuultava asiaan vaikuttavista seikoista. Hallintopäätösluonnos on lähetettävä kuulemiselle merkittävästi ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä, joten se lyhentää Kilpailu- ja kuluttajaviraston aikaa selvitysten hankkimiseksi ja oikeudellisen arvion tekemiseksi. Kuulemisella hankintayksikölle ja muille asianosaisille on varattava riittävä aika näkemysten esittämiselle. Jotta kuulemisvaiheessa esitetyt näkemykset ja väitteet voidaan arvioida ja tarvittaessa ottaa huomioon, myös kuulemisen jälkeiselle hallintopäätöksen muokkaamiselle ja viimeistelylle tulee jäädä riittävästi aikaa ennen viraston kuuden kuukauden määräajan päättymistä.

Kuuden kuukauden määräaika selvitystoimien aloittamisesta esityksen tekemiseen on osoittautunut liian lyhyeksi etenkin niissä tapauksissa, joissa hankintayksikön toiminnassa on puutteita laajemminkin hankintalain noudattamisen suhteen taikka joissa hankintayksikkö on laiminlyönyt hankintoihinsa liittyvän sopimushallinnan. Tällaisissa tapauksissa voimassa oleva lainsäädäntö on omiaan johtamaan tilanteeseen, jossa Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi sille asetetun määräajan ja käytettävissään olevien resurssien puitteissa valmistella esityksen seuraamusten määrittämiseksi vain liittyen osaan niistä lainvastaisuuksista, joita hankintayksikön toiminnassa on havaittu. Tämä johtuu siitä, että käytettävissä olevan ajan ja resurssien puitteissa Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei tällaisissa laajoissa ja monimutkaisissa asioissa ole lyhyestä määräajasta johtuen mahdollisuutta selvittää tosiseikkoja, tehdä oikeudellista arviota ja valmistella hallintopäätöksiä lukuisiin suoraan hankintoihin liittyen.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaan liittyviin ongelmiin on kiinnitetty myös huomiota korruption vastaisen strategian toimenpideohjelmassa.

Hankintalakia ja erityisalojen hankintalakia olisi tarpeen muuttaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston esille nostamalla tavalla siten, hankintojen valvontaa voidaan toteuttaa hankintadirektiivien mahdollistamalla tavalla.

2.2 Hankintojen ilmoittaminen

Hankintalain 59 §:ssä säädetään velvollisuudesta tehdä hankintailmoitukset vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä vakiolomakeasetus, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Vakiolomakkeiden tietosisältö vastaa hankintadirektiivissä ja sen liitteissä vaadittua tietosisältöä. Käytännössä vakiolomakkeiden käyttö tapahtuu täyttämällä julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilmassa olevat sähköiset ilmoituslomakkeet.

Euroopan komissio on antanut 23.9.2019 täytäntöönpanoasetuksen 2019/1780 vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta. Euroopan komission antama täytäntöönpanoasetus perustuu hankintadirektiiveissä esitettyyn velvollisuuteen ilmoittaa hankinnoista julkisesti. Täytäntöönpanoasetusta sovelletaan 14.11.2022 lähtien. Täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 mukaisia vakiolomakkeita ei voida enää käyttää 25.11.2023 jälkeen.

. Perusteena julkisista hankinnoista ilmoittamisen muuttamiselle on täytäntöönpanoasetuksessa esitetty jäsenvaltioiden muuttuneet tarpeet ja teknologioiden kehitys. Perusteena asetuksessa esitetään myös sähköisen hallinnon ”yhden kerran periaate”, jonka avulla voidaan vähentää hallinnollista rasitetta ja parantaa tietojen luotettavuutta sekä helpottaa sellaisten ilmoitusten vapaaehtoista julkaisemista, jotka alittavat EU:n kynnysarvon tai perustuvat puitejärjestelyihin. Vahvistetut vakiolomakkeet tulisi täyttää automaattisesti käyttämällä tietoja aiemmista ilmoituksista, teknisistä eritelmistä, tarjouksista, sopimuksista, kansallisista hallinnollisista rekistereistä ja muista tietolähteistä.

Hankintalakia ja erityisalojen hankintalakia olisi tarpeen muuttaa vastaamaan hankintojen ilmoittamista koskevaa muutosta, sillä valtionvarainministeriöllä ei ole tarvittavia hallinnollisesti tarkoituksenmukaisia valtuuksia säätää yksityiskohtaisemmin uusista sähköisistä hankintojen ilmoittamisen tietokentistä sekä sähköisistä ilmoituslomakkeista.

2.3 Erityisalojen hankintalain soveltamisala

Energiahuollon alalla erityisalojen hankintalain soveltamisalaan kuuluvia toimintoja ovat kaasun ja lämmön tuotantoon, siirtoon ja jakeluun liittyvät julkiset palvelut sekä kaasun ja lämmön toimittaminen tällaisiin verkkoihin. Erityisalojen hankintadirektiivin 14 artiklassa on direktiivin soveltamisalaan kuuluvana toimintona määritelty hiilen ja muiden kiinteiden polttoaineiden etsintä ja talteenottaminen sekä öljyn ja kaasuntalteenotto. Suomen osalta kiinteiden polttoaineiden etsintään ja talteenottamiseen rinnastettavaa toimintaa on esimerkiksi polttoturpeen etsiminen ja nostaminen.

3 Tavoitteet

Hankintavalvontaa koskevan muutoksen tavoitteena olisi varmistaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle riittävä aika valvonnan oikeudellisen arvioinnin ja markkinaoikeudelle tehtävän seuraamusta koskevan esityksen määräämiseksi.

Hankintojen ilmoittamista koskevien muutosehdotusten tavoitteena on huomioida Euroopan Unionin hankintojen ilmoittamista koskeva muutoksen vaikutuksen hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin.

Esityksen tarkoituksena on myös selkeyttää ja yhdenmukaistaa hankintayksiköiden tiedonsaantioikeuksia alihankkijoiden mahdollista poissulkemista pakollisten poissulkuperusteiden johdosta.

Tavoitteena on myös saattaa voimaan komission edellyttämä tarkennus erityisalojen hankintalain soveltamisalassa öljyn ja maakaasun talteenottamisen osalta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä esitettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle hankinnan valvontaan liittyvän 141 §:n 2 momentin muuttamista markkinaoikeudelle tehtävän esityksen määräajan osalta. Muuttamalla määräaika vuoden pituiseksi parannettaisiin hankintojen valvontaa.

Hankintojen ilmoittamista koskevaa 59 §:ää muutettaisiin siten, että annettaisiin valtiovarainministeriölle asetuksenantovaltuus hankintojen ilmoittamisen osalta. Muutoksella huomioitaisiin Euroopan komission hankintojen ilmoittamista koskeva vakiolomakeuudistus.

Ehdotuksessa selkeytettäisiin alihankkijoiden poissulkemisperusteita hankintalain 80 §:n 3–5 momentin osalta sekä selkeytettäisiin alihankkijoiden poissulkemismenettelyä koskevaa 78 §:ää.

Erityisalojen hankintalain 6 §:ää esitetään muutettavan siten, että lakia sovellettaisiin turpeen lisäksi myös öljyn ja kaasun talteenottoon sekä hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineiden etsintään ja talteenottoon.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä saattaa olla taloudellisia vaikutuksia yrityksiin sekä julkiseen talouteen ja kansantalouteen.

Esityksellä voi olla vaikutuksia julkisiin hankintoihin osallistuvien yritysten kohtaamaan sääntelytaakkaan pakollisten poissulkuperusteiden ulottamisesta alihankintoihin. Lakimuutoksella selkiytetään, että tiedossa olevien rikosten tai laiminlyöntien johdosta tapahtuva pakollinen poissulku julkisesta hankinnasta koskee myös alihankkijoita, ja hankintayksiköillä on mahdollisuus pyytää selvitys myös alihankkijasta. Tietojen tarkistaminen alihankkijoilta lisää julkiseen hankintaan osallistuvien yritysten hallinnollista taakkaa erityisesti niissä tapauksissa, joissa tarvittavia rikosrekisteriotteita ei ole saatavilla Suomen kansallisesta järjestelmästä, eli esimerkiksi ulkomaisten alihankkijoiden kohdalla. Ehdotettu muutos lähinnä selkiyttää jo aiemmin laissa ollutta mahdollisuutta, joka perustuu EU:n hankintadirektiiviin. Lisäksi on edelleen hankintayksikön päätäntävallassa, edellyttääkö se hankintaan osallistuvilta poissulkuperusteita koskevien tietojen toimittamista. Muutos saattaa lisätä hankintoihin osallistuvien yritysten kustannuksia ja voi sitä kautta heikentää julkisten hankintojen kilpailullisuutta.

Hankintojen ilmoittamista koskevalla uudistuksella voi olla positiivisia yritysvaikutuksia hankintojen ilmoittamisen sujuvuudessa ja tarjouskilpailuun osallistumisen helpotuksessa.

Hankintojen valvontaa koskevista muutoksista voi aiheutua kustannuksia kilpailu- ja kuluttajavirastolle sen toteuttaessa hankintavalvontaa. Taloudellisten vaikutusten arvioidaan kuitenkin olevan pieniä, sillä kyse on Kilpailu- ja kuluttajaviraston jo toteuttaman valvonnan määräraikaa koskevasta pidennyksestä eikä sillä laajenneta valvonnan toimialuetta.

Muiden kiinteiden polttoaineiden kuin turpeen etsintää ja talteenottoa koskevalla erityisalojen hankintalain soveltamisalan muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia. Nykytiedon valossa Suomen maantieteellinen sijainti huomioiden maaperästä ei löydy muita kiinteitä polttoaineita kuin turve. Muutos on tältä osin hyvin tekninen.

4.2.2 Viranomaisvaikutukset

Alihankkijoita koskevalla muutoksella ei ole arvioitu olevan viranomaisvaikutuksia. Muutoksella selvennetään olemassa olevaa sääntelyä. Hankintavalta alihankkijoiden poissulkemisperusteiden selvittämisessä säilyisi edelleen hankintayksiköllä. Mikäli hankintayksiköt selvittäisivät laajamittaisesti alihankkijoita koskevat poissulkemisperusteet voisi tästä aiheutua hallin-

nollista lisätyötä muun muassa hankintayksiköille, tarjoajille ja rikosrekisteriotteita toimittavalle oikeusrekisterikeskukselle. Rikosrekisteriotteiden sähköistä toimittamista koskevalla prosessilla voitaisiin keventää tästä aiheutuva hallinnollista työtä. Sähköistä menettelyä koskevaa uudistusta ei kuitenkaan tulla esittämään tässä ehdotuksessa.

Hankintojen valvontaa koskevalla muutoksella voi olla hankintapäätöksen pysyvyyttä heikentäviä epävarmuustekijöitä hankintayksiköiden hankintatoimintaan silloin, kun hankintayksikkö toteuttaa hankinnan suoraankintana julkaisematta hankintalain 60 §:n mukaista suoraankintailmoitusta. Hankintayksikkö voi julkaisemalla hankinnasta 131 §:ssä tarkoitetun suoraankintaa koskevan ilmoituksen välttää muutosehdotuksen mahdollisesti aiheuttamat haitalliset vaikutukset.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Ehdotetut muutokset ovat teknisiä EU lähtöisiä, minkä takia vaihtoehtoisia toteuttamisvaihtoehtoja ei arvioida yksityiskohtaisesti.

6 Lausuntopalaute

PP.KK.2023-PP.KK.2023 välisenä aikana toteutetussa lausuntokierroksessa vastauksia saatiin yhteensä XX taholta. ...

Yhteenvedona saatu lausuntopalaute huomioiden työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ...

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

59 §. *Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimikkeistöä (CPV).* Pykälässä säädettäisiin Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksesta (EU) 2015/1986 sekä valtiovarainministeriön asetuksenantovaltuudesta.

Pykälän 1 momenttia tarkennettaisiin Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, viittaussäännösten osalta. Euroopan komissio on antanut 23.9.2019 täytäntöönpanoasetuksen 2019/1780 vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta. Euroopan komission antama täytäntöönpanoasetus perustuu hankintadirektiiveissä esitettyyn velvollisuuteen ilmoittaa hankinnoista julkisesti. Euroopan komission täytäntöönpanoasetusta on sovellettu 14.11.2022 lähtien. Täytäntöönpano-asetuksen (EU) 2015/1986 mukaisia vakiolomakkeita ei voida enää käyttää 25.11.2023 jälkeen. Ehdotettavalla muutoksella pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1780.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin valtiovarainministeriön 60 §:n tehtäviin liittyvistä määräysenantovaltuuksista. Momentin mukaan valtiovarainministeriö voisi antaa määräyksiä yksityiskohtaisemmin uusista sähköisistä hankintojen ilmoittamisen tietoken-

tistä sekä sähköisistä ilmoituslomakkeista. Kyseessä olevat muutokset olisivat teknisiä ja tul-tai-siin toteuttamaan direktiivin sallimissa rajoissa. Ilmoitusvelvoitteita ja sähköisiä menettelyta-poja koskevien säännösten sisältöön on odotettavissa muutoksia hankintojen tietotarpeen sekä Euroopan komission toteuttamien muutosten johdosta. Valtiovarainministeriön asetuksella täs-mennettäisiin myös EU:n täytäntöönpanoasetuksesta tulevia velvoitteita siten, että myös yksi-tyiset kilpailuttamisjärjestelmien tarjoajat saisivat yksiselitteisen kuvauksen siitä, minkälaisia tietokenttiä järjestelmän tulee sisältää, jotta se täyttää hankintalaista ja EU:n sääntelystä tulevat velvoitteet. Esimerkiksi hankintojen ilmoituslomakkeet ovat jatkuvan kehitystyön kohde, eikä lomakkeiden sisällöstä olisi tarkoituksenmukaista säätää lailla, mutta lomakkeita olisi käytet-tävä yhtenäisellä tavalla Hankintailmoitukset.fi-palvelussa. Valtiovarainministeriön asetuksella varmistettaisiin myös eri järjestelmien direktiivien mukaisuus eli se, että kaupalliselta toimijalta ostettu kilpailutusjärjestelmä on EU:n ja kansallisen sääntelyn mukainen.

78 §. *Alihankkijoiden poissulkeminen.* Pykälässä selkeytettäisiin alihankkijoiden poissulkemista silloin, kun tarjoajaan kohdistuu pakollinen tai harkinnanvarainen poissulkemisperuste.

Pykälän 1 momenttia selkeytettäisiin alihankkijoita koskevien pakollisten ja harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden osalta. Hankintayksiköllä olisi edelleen harkintavalta, arvioiko se ali-hankkijoiden soveltuvuusvaatimuksen hankintalain 80 §:n ja 81 §:n mukaisesti. Silloin, kun hankintayksikkö on päättänyt tarkastaa alihankkijan poissulkemisperusteet ja pakollinen pois-sulkemisperuste havaitaan, tulisi hankintayksikön vaatia alihankkija korvattavaksi. Muutoksella selkeytettäisiin voimassa olevan lain sanamuotoa siten, että alihankkijaan sovellettaisiin tällöin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta. Muutos vastaisi hankintalain 80 §:ään tehtyä muutosta.

80 §. *Pakolliset poissulkemisperusteet.* Pykälässä selkeytettäisiin alihankkijoihin kohdistuvia toimenpiteitä, silloin kun alihankkijaan kohdistuu pakollinen poissulkemisperuste.

Pykälän 1 momenttia selkeytetään alihankkijoihin kohdistuvien toimenpiteiden osalta. Käytän-nön hankintatoiminnassa on ilmennyt epäselvyyksiä hankintalain 78 §:ssä mainittujen toimen-piteiden ja 80 §:n 1 momentin sanamuodon välillä. Hankintadirektiivin 57 artiklaan perustuvan 78 §:n mukaisesti on hankintayksikön harkintavallassa, soveltaako se alihankkijoihin pakollisia tai harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita. Niin ikään EU hankintadirektiivin 71 artiklan 6 b-kohdan mukaan hankintaviranomaiset voivat tarkistaa tai jäsenvaltiot velvoittaa niitä tarkista-maan, onko perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi. Edelleen direktiivin mukaan pakollisen poissulkuperusteen johdosta hankintaviranomaisen on edellytettävä talouden toimijaa kor-vaamaan alihankkija. Muutos vastaisi ehdotetun lain 78 §n muutosta.

141 §. *Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle.* Pykälässä säädettäisiin tarkem-min kilpailu- ja kuluttajaviraston hankintavalvonnan uusista määräajoista.

Pykälän 2 momenttia säädettäisiin markkinaoikeudelle tehtävän esityksen uudesta määräajasta siten, että kilpailu- ja kuluttajaviraston on mahdollista tehdä 1 momentissa tarkoitettu esitys markkinaoikeudelle 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä nykyisen määrä-ajan ollessa kuusi kuukautta.

Hankintadirektiivin 83 artiklan 2 kohdan ja käyttöoikeussopimusdirektiivin 45 artiklan 2 koh-dan mukaan valvontaviranomaisilla tai -rakenteilla on oltava valtuudet ilmoittaa ongelmista kansallisille tarkastusviranomaisille, tuomioistuimille tai muille asianmukaisille viranomaisille tai rakenteille, jos valvontaviranomaiset tai -rakenteet havaitsevat omasta aloitteestaan tai asi-asta tietoja saatuaan erityisiä rikkomuksia tai järjestelmään liittyviä ongelmia. Oikeussuojadi-rectiivin (2007/66/EY) edellyttää, että määräaika seuraamusten esittämiseksi on vähintään kuusi

kuukautta, mutta seuraamusten esittämiselle asetettua enimmäisaikaa ei ole direktiivillä säännelty.

Vuoden määräaika mahdollistaa direktiivien edellyttämän valvontatoiminnan erityisesti silloin kun tosiseikkojen riittävä selvittäminen ja asianosaisten kuuleminen vaatii useita kuukausia tai tilanteessa, jossa hankintasopimuksen tai sopimusmuutoksen tekemisestä on kulunut yli 6 kuukautta.

7.2 Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

6§. *Energiahuolto.* Pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että erityisalojen hankintalain soveltamisalaan kuuluisivat turpeen etsinnän ja talteenoton lisäksi myös muiden kiinteiden polttoaineiden etsintä ja talteenotto. Erityisalojen hankintadirektiivin 14 artiklan mukaan direktiiviä sovelletaan toimintoihin, jotka liittyvät maantieteellisen alueen hyödyntämiseen a) öljyn tai kaasun talteenottoa varten; b) hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineiden etsintää tai talteenottoa varten. Muutos perustuu komission esittämään huomioon hankintadirektiivien kansallisesta täytäntöönpanosta. Muutoksella varmistetaan, se että erityisalojen hankintalaki on tältä osin direktiivin vaatimusten mukainen.

63 §. *Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä hankintanimikkeistöä (CPV).* Pykälän 1 momenttia muutetaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annettussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä *vakiolomakeasetuksen*, viittaussäännösten osalta. Muutos vastaisi ehdotetun hankintalain 59 §:n 1 muutosta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa valtionvarainministeriölle annettaisiin asetuksenantovaltuus säätää yksityiskohtaisemmin uusista sähköisistä hankintojen ilmoittamisen tietokentistä sekä sähköisistä ilmoituslomakkeista. Ilmoitusvelvoitteita ja sähköisiä menettelytapoja koskevien säännösten sisältöön on odotettavissa muutoksia hankintojen tietotarpeen sekä Euroopan komission toteuttamien muutosten johdosta. Lisäksi hankintojen ilmoituslomakkeet ovat jatkuvan kehitystyön kohteena.

64 §. *Hankintailmoituksen julkaiseminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin hankintojen ilmoittamista koskevien vakiolomakkeiden osalta. Muutos perustuisi Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/1780 vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemisesta varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (sähköiset lomakkeet) tehtyyn muutokseen ja vastaisi ehdotetun hankintalain 60 §:n muutosta.

82 §. *Alihankkijoiden poissulkeminen.* Pykälässä selkeytettäisiin alihankkijoiden poissulkemista silloin, kun tarjoajaan kohdistuu pakollinen tai harkinnanvarainen poissulkemisperuste. Muutoksella selkeytettäisiin voimassa olevan lain sanamuotoa siitä, että alihankkijaan sovellettaisiin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta. Muutos vastaisi hankintalain 78 §:ään tehtyä muutosta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotus sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtiovarainministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä hankintamenettelyssä ilmoitettavista tiedoista. Asetuksella määriteltäisiin EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevien ilmoitusten, kansallisesti julkaistavien ilmoitusten kansallisen kynnysarvon ylittävistä, mutta EU-kynnysarvon alittavista

hankinnoista sekä kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen (ns. pienhankinnat) ilmoitusten tietosisällöt, joista hankintojen ilmoittamista koskeva vakiolomake muodostuu. Asetuksella voitaisiin myös säätää, onko kyseinen kenttä pakollinen vaiko harkinnanvarainen kenttä. Hankintalain 58 §:n mukainen hankintailmoitus muodostuisi valtiovarainministeriön asetuksessa määriteltyjen tietokenttien mukaisesti.

Voimassa olevan lain mukaan hankinnasta on ilmoitettava vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986, jäljempänä vakiolomakeasetuksessa vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Euroopan komissio on 23.9.2019 antanut täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/1780 vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (sähköiset lomakkeet). 23.9.2019 annetussa asetuksessa kumotaan aikaisemmat käytössä olleet vakiolomakkeet ja määritellään erillisistä kentistä koostuva vakiolomakkeiden velvoittava sisältö ainoastaan osittain, jolloin hankintojen ilmoittamista koskevien lomakkeiden tietosisällöstä päättäminen jää jäsenvaltioiden harkintavaltaan.

Hankintadirektiivien ja hankintalain hankintojen ilmoittamista koskevien vaatimusten varmistamiseksi on tarpeellista säätää yksityiskohtaisesti hankintojen ilmoittamista koskevien lomakkeiden tietosisällöistä. Tästä syystä 59 §:ään lisättäisiin asetuksenantovaltuus tarkempia säännöksiä varten. Edellä jaksossa käsitellyt esityksen hankintalakia ja erityisalojen hankintalakia koskevien lakiehdotuksen sisältämät määräyksenantovaltuudet on pyritty laatimaan täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi. Asetuksenantovaltuudet koskevat luonteeltaan teknisiä seikkoja, joilla ei ole oikeusvaikutuksia hallinnon ulkopuolisiin nähden. Asetuksenantovaltuuksien ei arvioida olevan ongelmallisia perustuslain 80 §:n kannalta.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian.

Hankintojen ilmoittamista ja vakiolomakkeita koskeva muutos tulee voimaan, kun hankintojen ilmoittamista koskeva järjestelmä on valmis.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotetussa hankintalain 59 §:ssä säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksenantovaltuudesta. Valtuussäännös on pyritty laatimaan täsmälliseksi ja tarkkarajaiseksi. Asetuksenantovaltuus koskee luonteeltaan teknisiä seikkoja, joilla ei ole oikeusvaikutuksia hallinnon ulkopuolisiin nähden. Valtuuden ei arvioida olevan ongelmallinen perustuslain 80 §:n kannalta.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) , 59 §:n 1 momentti, 78 §, 80 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 141 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 80 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 499/2021, ja *lisätään* 59 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

59 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimikkeistöä (CPV)

Edellä 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (sähköiset lomakkeet) annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/1780, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava hankintadirektiivin liitteessä V esitetyt tiedot.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hankintamenettelyssä ilmoitettavista tiedoista sekä ilmoittamisessa käytettävistä vakiolomakkeista, ilmoitusten sisällöstä julkaisemisesta ja muista hankinnasta ilmoittamiseen liittyvistä seikoista, joita hankintadirektiivissä, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/66/EY ja kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

78 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 87–89 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 80 tai 81 §:n nojalla. Alihankkijaan sovelletaan tällöin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta. Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi toisella alihankkijalla.

80 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas tai tarjoaja taikka sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta rangaistukseen:

141 §

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle

Edellä 1 momentissa tarkoitettu esitys on tehtävä 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 6 §:n 5 momentti, 63 §:n 1 momentti, 64 § 1 momentti sekä 82 § sekä
lisätään 63 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Energihuolto

Tätä lakia sovelletaan toimintoihin, jotka liittyvät maantieteellisen alueen hyödyntämiseen polttoturpeen tai muiden maaperästä talteen otettujen kiinteiden polttoaineiden etsimiseksi tai nostamiseksi.

63 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä hankintanimikkeistöä (CPV)

Edellä 62 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (sähköiset lomakkeet) annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/1780, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava erityisalojen hankintadirektiivin liitteessä VI, X, XI ja XII esitetyt tiedot.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hankintamenettelyssä ilmoitettavista tiedoista sekä ilmoittamisessa käytettävistä vakiolomakkeista, ilmoitusten sisällöstä, julkaisemisesta ja muista hankinnasta ilmoittamiseen liittyvistä seikoista, joita hankintadirektiivissä, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/66/EY ja kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

82 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 85–87 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 83 tai 84 §:n nojalla. Alihankkijaan sovelletaan tällöin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta. Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin hankintalain 81 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Click or tap here to enter text.

Pääministeri

Petteri Orpo

Työministeri Arto Satonen

1.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 2 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti, 78 §, 80 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 93 §:n 1 momentti, 101 §:n 1 ja 2 momentti, 106 §, 122 §:n 1 momentti, 123 §:n 2 momentti, 141 §:n 2 momentti sekä 146 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 80 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 499/2021, ja *lisätään* 59 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

59 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimikkeistöä (CPV)

Edellä 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava hankintadirektiivin liitteessä V esitetyt tiedot.

59 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimikkeistöä (CPV)

Edellä 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (*sähköiset lomakkeet*) annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/1780, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava hankintadirektiivin liitteessä V esitetyt tiedot.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hankintamenettelyssä ilmoitettavista tiedoista sekä ilmoittamisessa käytettävistä vakiolomakkeista, ilmoitusten sisällöstä julkaisemisesta ja muista hankinnasta ilmoittamiseen liittyvistä seikoista, joita hankintadirektiivissä, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin

sopimukseen liittyvien muutoksenhakumenetelyjen tehokkuuden parantamiseksi annettussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/66/EY; sekä ja kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

78 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 87–89 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 80 tai 81 §:n nojalla. Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi toisella alihankkijalla.

80 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas, tarjoaja *tai alihankkija* tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas, tarjoaja *tai alihankkija* taikka sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta rangaistukseen:

78 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 87–89 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 80 tai 81 §:n nojalla. *Alihankkijaan sovelletaan tällöin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta.* Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi toisella alihankkijalla.

80 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas *tai* tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas *tai* tarjoaja taikka sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta rangaistukseen:

141 §

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle

Edellä 1 momentissa tarkoitettu esitys on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.

141 §

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle

Edellä 1 momentissa tarkoitettu esitys on tehtävä 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki

vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 6 §:n 5 momentti, 63 §:n 1 momentti, 64 § 1 momentti sekä 82 § sekä
lisätään 63 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Energiahuolto

Tätä lakia sovelletaan toimintoihin, jotka liittyvät maantieteellisen alueen hyödyntämiseen polttoturpeen etsimiseksi tai nostamiseksi.

6 §

Energiahuolto

Tätä lakia sovelletaan toimintoihin, jotka liittyvät maantieteellisen alueen hyödyntämiseen polttoturpeen *tai muiden maaperästä nostettavien kiinteiden polttoaineiden* etsimiseksi tai nostamiseksi *taikka öljyn tai kaasun talteenottoa varten*.

63 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä hankintanimikkeistöä (CPV)

Edellä 62 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava erityisalojen hankintadirektiivin liitteissä VI, X, XI ja XII esitetyt tiedot.

63 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä hankintanimikkeistöä (CPV)

Edellä 62 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (*sähköiset lomakkeet*) annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/1780, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava erityisalojen hankintadirektiivin liitteessä VI, X, XI ja XII esitetyt tiedot.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hankintamenettelyssä ilmoitettavista tiedoista sekä ilmoittamisessa käytettävistä vakiolomakkeista, ilmoitusten sisällöstä, julkaisemisesta ja muista hankinnasta ilmoittamiseen liittyvistä seikoista, joita hankintadirektiivissä, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annettussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/66/EY ja kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

82 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 85–87 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 83 tai 84 §:n nojalla. Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin hankintalain 81 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi.

82 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 85–87 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 83 tai 84 §:n nojalla. *Alihankkijaan sovelletaan tällöin, mitä mainituissa pykälissä säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta.* Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin hankintalain 81 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
